

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 " "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 " "
Világke postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétévi ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 126. szám,

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 június 6.

A bukaresti olasz követ izgat a román király ellen.

Budapest, június 5. (Saját tud.) A Vossische Zeitung jelentése szerint Fasciotti bukaresti olasz követ erkélye előtt tüntetést rendeztek az intervenciósok. Az olasz követ a tömeghez intézett beszédében ezeket is mondotta:

Különösen éljen a fiatal trónörökös, aki már román földön született s a románok érzelmeivel összeforrt!

A követ a trónörökös egyéniségét szembeállította atyjával és az elhunyt Károly királlyal.

Az olasz követ izgató beszéde mélyen sértette a komoly román köröket és eljárását **megszégyenítő tulkapásnak minősítik.**

Az oroszok elégedetlenek a Balkánnal.

Budapest, június 5. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az orosz Rjeks cikket ír a balkáni államok állásfoglalásáról s általában nincs megelégedve velük.

Görögország semleges marad, mert az entente nem teljesíti követeléseit s királya is beteg. **Románia kívánságai túl nagyok s az entente nem tárgyal tovább vele.** Bulgáriának is nagyok az igényei, mert kihasználhatónak tartja ezt a kedvező alkalmat. Általában Olaszországnak a világháborúba való beavatkozása különös hatást gyakorolt a Balkánra, bár mind a központi hatalmak, mind az entente egyaránt, ígéreteket tesznek nekik.

Haditanács Szentpéterváron.

Budapest, június 5. Péterváron a cár elnöklésével nagy haditanács lesz, melyre az összes tábornokok, a kormány tagjai, az exminiszterek, főkörmányzók az orosz fővárosba érkeztek. (M. T. I.)

Románia Besszarábiát követeli.

Budapest, június 5. (Saját tud.) A Birsjeva Vjedomasti című lap szerint Románia Besszarábiát s a román-bolgár határ újabb kiigazítását követelte az ántántól.

Erre az ántánt képviselői nem is válaszoltak, azonkívül Romániával minden tárgyalást megszakítottak.

Bratianut leszállítják a felhőkből s kényszerítik, hogy szerényen engedélyt kérjen arra, hogy hozzájárulhasson az ántánt nagy ügyeihez.

Páris aggódik Romániáért.

Budapest, június 5. (Saját tudósítónktól.) Párisban nagy az aggodalom, mert nem tudják, hogy a háború újabb eseményei milyen következményekkel járhatnak Romániára különösen, ha az oroszok Galiciát is kiűrik.

A németek Varsó alatt.

Budapest, június 5. Orosz jelentés szerint a németek az utóbbi napokban a

Varsó környékén lévő hadállásoknál élénkebb tevékenységet fejtenek ki, aminek az a célja, hogy az erőket lekössék, nehogy az oroszok Galiciába segítséget küldhessenek.

Przemysl bevételének hatása Szófiában.

Szófia, június 5. Przemysl visszavételének híre mély hatást tett a közvéleményre. Meg vannak győződve, hogy ez Románia magatartását is rendkívül befolyásolja.

Az oroszok hivatalos jelentése Przemyslről.

Budapest, június 5. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: Przemysl kiürítése elkerülhetetlen volt. Az oroszok az összes hidakat és erődöket felrobbantották.

Nikolajevics Miklós nagyherceg a jól megérdemelt nyugalomban.

Budapest, június 5. Krisztiániából jelentik, hogy Nikolajevics nagyherceg június 5-én szabadságra megy, még pedig hosszabb időre. Távozása véglegesnek mondható. A cár és a nagyherceg között már több alkalommal nézeteltérések voltak az orosz hadsereg sikertelen harcai miatt s a cár különösen azt vetette a nagyherceg szemére, hogy a vezérkart protezsált egyénekkel töltik be. Nikolajevics utóda Russkij tábornok lesz, aki már Szentpétervárra érkezett.

Nikolajevics régen megjósolta Przemysl elestét.

Budapest, június 5. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik, hogy Nikolajevics nagyherceg Przemysl elestét már régen megjósolta.

Varsó retteg az eseményektől.

Budapest, június 5. (Tud. cenz. táv.) Rotterdami jelentés szerint az oroszok között Varsó környékén nagy a pánik, mert a németek ottani állásaikban ismét feltűnő mozgólódást tapasztalnak.

Az oroszok magyarokat is soroznak.

Budapest, június 5. Az oroszok legutóbb a még künn élő osztrák-magyar és német alattvalókat besorozták az orosz hadseregbe. (M. T. I.)

Lengyel forradalmárok mozgolódása.

Budapest, június 5. (Saját tud.) Krakóból jelentik: A lengyel tilkos katonai szervezeteknek Varsóban megjelenő közlönye oroszellenes merényletekről közöl híreket. A Varsóba vivő összes vasuti vonalakat és hidakat felrobbantották a forradalmárok. Ugy Varsóban, mint Lublinban tömeges tartóztatások történtek.

Száhlender Károly nyolcvanéves.

Kedves és meghitt családi ünnepe lesz ma, vasárnap délután egy nagyváradai urházban, ahol az élet révén már beért gyermekek és a még mindent rózsaszínben látó unokák fognak körül állni egy őszfejú embert, hogy szerető szívük minden meleg érzését és hálájuk minden színpompás virágát esokorba kötve, megható módon adják át a fáradhatatlan munkásságban és tevékenységben megöszült családfőnek.

Még elragadóbbá teszi a családi ünnepeket, hogy az ünneplő apának három fia a messi csataterokról küldi üdvözlését és gratulációt.

Az intim és a maga patrialkális nagyszerűségénél fogva a nyilvánosságot is érdeklő családi ünnepe központjában Száhlender Károly áll, aki a Gondviselés különös kegyelméből ma üli meg születésének nyolcvanadik évfordulóját.

A társadalmi és a közügyek terén egyik legbuzgóbb és legagilisabb tagja Száhlender Károly a városnak, aki az ő nagy és fárasztó elfoglaltsága mellett mindig tudott időt és alkalmat találni arra, hogy a kulturát, a város fejlődését és főképen Biharvármegye közigazgatási állapotát minél magasabb nivóra emelje.

Hosszabb ideig Nagyvárad város törvényhatóságának is köztisztelőben álló tagja volt.

Száhlender Károly az államvasutak nyugalmazott főfelügyelője és földbirtokos. Igen élénk szerepet játszik a vármegye ügyeinek vezetésében, mint a vármegye törvényhatósági biz. tagja, választmányi tagja a Kath. Körnek és tagja volt a Kath. Kör palotájának építésére felügyelő bizottságnak, elnöke az adókvetők bizottságnak, azonkívül, mint a mérnöki kar egyik legképzettebb tagja közszeretettnek és nagyrabecsülésnek örvend

kartársai körében, akik kitüntető rokonszenvvel és tisztelettel veszik körül.

Száhlender Károly kedves családi ünnepe egy kissé fájóvá fogja tenni, hogy az ünnepe három deli fia a haretéren küzdve nem örülhet együtt az agg apát ünneplőkkel. A nyolcvanéves Száhlender Károly fiai közül Száhlender Béla vezérkari őrnagy az északi haretéren van, ahol Kövess Hermann hadtestparancsnok vezérkarába van beosztva. Nemrép kapta meg Száhlender Béla a német császár kitüntetését, a vaskeresztet, amelyet limanovi ütközetben tanúsított bátor magatartásával érdemelt ki. Száhlender Ferenc főörzsorvos egyik déli tábori kórházban vezető-orvos, Száhlender Jenő pedig mint tartalékos tüzérhadnagy szintén az északi haretéren küzd.

A meghitt és bizalmas családi ünnepeken az ünnepeket gyermekei közül leányai, tordai Molnár Gézáné, dr. Thury Endréné, özv. Sebessy Béláné és özv. Báthory Nándorné a jeles katolikus író és a női patronázs ügyének lelkes harcosa és a nyolcvanéves ünnepe tizenkét unokája vesznek részt.

A szép családi ünnepe alkalmából a város előkelő társadalmi is örömmel üdvözlözi a nyolcvanéves derék agastyánt.

CIPÓ

Ujdivatjaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

APÁCSKA NYOLCVAN ÉVES!

— Emlékezés a régi gyermeknevelésről. —

Budapest, június 6.

Kedves Irénem! Köszönöm szíves meghívásod, de engedj meg, hogy szép birodalmadba, abba a rákosi homokból kibujt tündérvárba majd később látogassak el. Nagy dologban fő most a mi fejünk! Minden gátakon keresztül, minden vasuti ijedelmek dacára, északról és délről össze akar seregleni a család, hogy az ősz patriarohát, a nyolcvanéves drága jó apát ünnepelje. Hát bizony nem lesz könnyű feladat! Tudod, hogy a mi családunk még abból a régi, már már kivesző clanból való, ahol a gyermekszoba sohasem ürült ki, ahol a különböző hivatalu dajkák állandó készenlétben voltak, ahová ha véletlenül ebéd előtt vendég jött, holtra ijedt és nem győzte magát mentgetni, hogy ilyen rosszkor, nagy vendégség közepébe esőppent. Mert az is igaz, hogy anyus bármilyen sokan nyűzsögtünk is körülötte, nem engedett a csinból és rendből és amellet oly alkotmányosan kormányzott, hogy még palotaforradalmak sem fordultak elő soha!

Az is igaz, hogy a cenzura meglehetősen szigorúan működött. Szabad véleménynyilvánítás nem engedélyeztetett. Ugyan hová lett volna a harmonia, ha egyszerre tíz vékony gyermekhang sivitotta volna le a véleményét. Hát hiszen azért az amerikai aszszonyreformátor, Perkins Gilman Sarolta aszszony seme járt nagyon rosszul; mindössze is kerülő uton, vagy tán éppen a maga természetes útján jutott a tíz gyerek ahoz, hogy mire szüksége lett rá, mégis csak ki-

alakult az egyénisége! Elképzelheted hát kedves Irénem, hisz' ismered apácska tradicionális elveit a szülői hatalomról, aki ma is oly erős kézzel kormányozza nagy családját, hogy ősz gyermekei, — legyünk bár nagy mamák vagy vezérkari őrnagyok — az utcán is örömmel és büszkén csókolunk neki kezét és versengünk kit érjen ama nagy kitüntetés, hogy a lovagias szép öreg ur karján vezesse. Elképzelheted tehát apus megbotránozását, mikor az egyik kotnyeles unoka — modern kis óriás — elkezdte fejtegetni, hogy mi lesz az „én“ nel, az egyéni sajátosságok kialakulásával, ha nálunk még mindig „hallgass“ a neve a husz éven alulinak. És idézte Perkins Gilman-t hogy „Le az öregekkel, tisztelet az ifjúságnak“. (Főlölség tán megjegyeznem, hogy emez idézet csak sugdolódzva érte el a hasonívásu unoka társadalom fülét és nem tett kárt egy nagykoru hallószervében sem.) Nem veszi be apácska Nietzsche fejfájós filozófiáját sem és komolyan haragudott és még komolyabban aggodott lelki épségünkért, ha egyikünk vagy másikunk nagyobbab habzsolt belőle.

Ha most visszagondolok, micsoda féltő gondnal nevelte sok apró gyermekét, milyen sok kedves fortélylyal lopta belénk a nagy egyszeregy, mert a történelmi évszámokat, micsoda édességekkel szuggerálta a földrajzot! Valahányszor a Baikál-tóról hallok, mindig eszembe jut, (olyan elválaszthatatlanul egybeforrt e két képzet), ama tüneményes kandirozott cukorosillag, a földrajzi lotto quinternoja, amelyet elkekeredett küzdelem után, remegően izgalmas negyedórák után az én mappám vörösjelzésű Baikál-tója révén én ütöttem meg.

A kir. ítélőtábla nyári szünete.

A kir. ítélőtábla tegnap szombaton tartotta teljes ülését a bírák folyó évi szabadságidejének az igénybevétele tárgyában.

A teljes ülésen az az álláspont érvényesült, hogy bárha a kir. ítélőtábla ügyforgalma a moratorium következtében a korábbi évekhez viszonyítva, lényegesen csökkent, a bíróságoknak a mai nehéz közállapotok idejében fokozottabb mértékben kötelességük, hogy a jogrend megóvására lehetőleg minden időben teljes felkészültséggel rendelkezésre álljanak és ekként míg katonáink — köztük a bíróságok tagjainak számottevő része is a haretéren, addig a bíróságok itthon békés hatáskörükben munkálkodjanak a haza javára. Ilyen körülmények között a törvénykezési szünet a folyó évben a szokásos mértékben nem tartatható meg.

Viszont azonban egyhangú vélemény nyilvánult meg abban a tekintetben is, hogy a törvény által törvénykezési szünetül rendelt július-augusztus hónapokban a királyi ítélőtábla rendes ügyrendje sem tartható fenn korlátozás nélkül, mert óvakodni kell attól, hogy a legfontosabb mezőgazdasági munkákra rendelt ebben a két hónapban az ismert nehéz munkásviszonyok között a föld népe a tárgyalásokra beidézések folytán a munkától az elkerülhetetlen szűkségen felül elvonassék.

Ettől a két szemponttól vezéreltetve, a kir. ítélőtábla bírái elhatározták, hogy a törvényben biztosított nyolc heti szabadságidejüket a folyó évben nem veszik teljesen igénybe, hanem annak feléről lemondanak. Teljes szabadságidőre csak az a bíró fog távozni, akinek azt egészségi viszonyai elkerülhetetlenül szükségessé teszik.

Tárgyalásokat azonban a kir. ítélőtábla

Milyen egyszerű, milyen józan és igénytelen volt még akkoriban a gyermeknevelés! Emlékezel e a „zöldfüre“, ahová a Tul-át családi kisedővodái jártak ki legelni? Szüleink vetek egy-egy nyári lakot, hogy a gyermekek ne legyenek a forró kőtengerbe zárva nyáron. Vizsga után kiköltöztünk oda, azontul nem ismertünk egyebet a játszókertnél, délutáni változatoságnak a közeli vasutmenti pázsit, a „zöldfü“ és nyaranta egyszer kétszer az erdei kirándulás a Suko-roba, vagy az isaszeghi erdőbe, amelyről titokzatos hírek jártak, hogy sok ott a földi eper, meg hogy akadt olyan valaki is, aki benne őzet látott. A mi kisedővodáink ugyan soha nem láttak se számócat, se őzet, mégis e kirándulás maradt koronája az egész nyárnak!

Apus minden este a hat órakor érkező vonattal jött ki. Olyankor már visszajöttünk a zöld fűből, már tul voltunk az uzsonnán, szabad volt hát kiállni a kaputól nem megszese eső sorompóhoz és ott várni a rajongásig szeretett családfőt. A fiuk vetélkedtek, ki vigye kis táskáját, na a lányok se igen maradtak üres kézzel, mert régenre még divat volt a csomaghordás és a téli befőttes meg boros üvegek ilyen lassu, de biztonságos módon szállingóztak ki be.

Megesett néha az is, hogy az egész család felsétált a szőlőbe. Mint a villám futott széjjel egy szempillantás alatt a kedves hír, hogy megyünk fel a hegyre! Ilyenkor esendes lökdösés, suttogó könyökkapacitálások folytak, mindenki utolsó akart lenni. Kivált úgy szőlőérés közeledtekor. Libasorban haladt a népes menet és bizony a széles tőkék nem soká dicsekedtek tömött fűrtökkel, a

julius-augusztus hónapokban csak azokban az ügyekben fog tartani, a melyekben a sürgősséget az ügy természete, vagy a felek méltánylandó érdekei indokolják.

Mi ujság Montenegró határán?

Pünkösdi a magyar táborban.

A legdélibb szárazföldi harcstérrel érdekes értesítéseket kaptunk tegnap. A kedves levelek B. L. Őrnagytól valók, aki csaknem naplószerűleg számol be itthonmaradt családjának az ellenséges határon történő dolgokról.

A levelek szerint a montenegróiak bár nem tudnak eredményt elérni, azért sohasem pihennek. Nincs oly nap, amikor ne adnának magukról életjelt egy pár ágyulövessel és meglehetősen gyalogsági tüzzel. Május 14. előtt napokon keresztül szokatlanul csendesen viselték magukat a keeskepásztorok. Május 14-én bele akartak kötni a szomszéd magyar őrségbe. Hiába volt minden kísérletezés.

Április 23-án fölötté veszedelmes kirándulást rendezett B. Őrnagy. Délelőtt fél 9 órakor indult el az ellenséges határ felé és hogy nagy utat tett meg, bizonyítja az, hogy csak éjjel 2 órakor érkezett haza. Utközben 100 méter távolságra tudta megközelíteni az ellenséges állásokat. A montenegróiak nem vették észre az Őrnagyot s így még csak nem is lőttek rá. Egy elvétett lépés, egy galyzórrenés halált jelenthetett számára, azonban szerencsés volt. Az ellenséges előőrsök akkor vették csak észre, mikor már túl volt a lőtávolságon. Akkor ezer meg ezer lövést tettek utána, de hiába.

Május 22-én a magyar táborban nagyban készültek a pünkösdi ünnepekre. Hogy azonban a montenegróiaknak elvegyék a másnapi esetleges támadásoktól a kedvüket,

a mi tüzeink alspos kis tüzelést kezdtek az ellenséges állásokra. A magyar támadásokra eleinte semmi választ nem kaptak. Később azonban olyan rettenetes tüzelésbe kezdtek a montenegróiak, hogy ilyenben nem volt része a magyar csapatnak. A magyar colonia villái is veszélyben forogtak. Egy lövedék a villák előtti parkba csapódott s mély gödört furt magának.

A magyar házat, melyről oly szeretettel írt B. valósággal rostává lőtték a montenegróiak. A magyar tüzeink nagy károkat okoztak a pásztorok között, mert a tüzépárba végén sokkal gyengébb volt a válasz.

Május 23-án tábori mise volt. Hogy pedig a montenegróiak meg ne zavarhassák az egyházi szertartást, az isteni tiszteletet egy hatalmas szikla fal védelme alatt tartották meg. Mise alatt egyetlen egy lövést tettek a kellemetlen szomszédok. Délben ebéd volt, melyen 13-an vettek részt.

A montenegrói táborban május 24-én tudták meg az olasz hazaárulást. Erről a következőket írja B.:

„Tegnap este fél 9 órakor kaptam a hivatalos sürgőnyt, hogy csakugyan megüzente a háborút a talián. No nem olyan nagy baj, mint ők gondolták. Éjfélkor már megjött a második sürgöny is, hogy a taliánok egy hajója a kék Adria fenekére került. Tengerészeink jól kezdték dolgukat.“

Május 27-én a következőket írja B.:

Az állat seregletem tetemesen megsaporodott. A Magyarországból hozott rendszer lovainkon felül kaptam egy egész ménes apró máhás lovat (móli). A mi lovaink itt csak az országuton tudnak járni s nagyon sok bajunk volt a télen az élelmezéssel. Most már melival hozzák az enni valót. Két lónak van egy vezetője (csues) ezek polgárok. Van köztük török, szerb sőt montenegrói is (ez a háború folytán rekedt itt.) Tényleg Montenegróba való és hiven teljesíti kötelességét. Ezek az emberek mind

meggazdagodnak. Kapnak enni, inni valót s 3 koronát naponta. Van két tehenem, van báránym és sok aprómarhám.

Szedjük össze az ócska fémet. Adakozzunk réz-tárgyakat.

A mostani világháború folyamán, mikor felmerült annak a kérdése, hogy a kellő hadiszter: ágyu, lövedékburók stb. készítéséhez lesz-e a központi hatalmaknak elég ércük, különösen vörös- és sárgaréz készletünk, a német hadvezetőség egyik kiváló tagja azzal válaszolt:

— Előbb leszünk Belgiumban minden rézkiincset s ha nem lesz elég van még rézkiincses nálunk is.

Szerencsére, még mi nem tartunk ott, mint ellenségeink, akiknek hadiszterei már fogytán vannak, sőt ha Amerika merő „semlegességéből“ nem szállította volna folyton a löszereket, már az eddigi szükségletet sem bírták volna fedezni; azonban nem tudhatjuk, meddig tart a háború s már csak elővigyázatból is, gondoskodni kell, hogy a szükséglet, ha sor kerül rá, kéznél legyen s ne sikerüljön ellenségeink azon terve, hogy minden anyag behozatalának megakadályozásával hadseregeink harc képességét megbénítsák.

A hadvezetőség kérelmére az egész országban megindult a vörös- és sárgaréz, bronz, nikkel, ón és ólom tárgyak, törmelékek gyűjtése.

Nemrég Hlatky Endre, Nagyvárad város főispánja becsátott ki lelkes felhívást, amelyben felhívja a város polgárságát, hogy nélkülözhető réz, nikkel, ón és ólom tárgyait, vagy azok törmelékeit adományozza a hazafias célra s ezzel is erősítse a hazáért küzdő csapataink harc képességét.

sok pákosztos gyerek minden szemle alkalommal csipkedett róla, mindig csak egy-egy szemet, amugy kutyafuttában.

Es e szigorú szerénységre és önfegyelemzésre törekvő nevelés, ahol kellett, ott mégis fényűző volt. Ami a gyermekek taníttatását és hygienikus nevelését illette, ott apácska sokban uttörő volt. Amint feltűnt és híre terjedt a sziléziai paraszt Priessnitz methodusának, nosza elő a hideg vizkurával. Es a gyerekserég vígan lubickolt a neki épített fürdőben, akkoriban hallatlan fényűzés. Kezdték beszélni a női tornáról, hamar el Magvassy Mihályhoz, aki elsőnek nyitott Budapesten tornatermet. Ha egyik gyermek véletlenül egész csinos egyenest huzott, mindjárt szerződtek mellé rajztanárt és ha a másik süldő leány hangicsálni kezdett, ahhoz meg holt bizonyossággal énektanárnő került.

Oh a zongora! Mennyi kinszenvedés, keserű bánat okozója! Minden gyermek kerül a zongorát, de legjobban utálja az, akiben a szülők tehetséget vélnék felfedezni. Még most is, negyven év után is megmagyarázhatlan előttem az a szélsőségig vitt munkafelosztás, amely képesítette apust arra, hogy ebédutáni álmát zongoraszó mellett tartsa.

Alighogy felkeltünk az ebédetől, olyan bujósdi kerekedett, hogy valósággal ürgegyűkből kellett kiönteni a zongora asznapi áldozatát. Egyik erre szaladt, de nem feltűnően csak valahogy véletlenül akadt dolga a nagy faliszekrény mélyében, a másik a cselédszoba szekrény mögött helyezte magát biztonságban, a harmadik ágy alá bujt stb. Es mégis került minden napra önkén-

telen muzsikus. Anyira belénk rögződött a szülők iránt való tisztelet, hogy még csak mutatni se mertük a kelletlenségünket. E bujósdi is olyan diskrétül folyt le, hogy aki a nevét hallotta hívni, a világ legtermészetesebb arcával bujt elő és követte apust a zongora-szobába. Ott az áldozat lehető nyájas arccal telepedett le az elefántfogu kispad elé, apus pedig a dívánra heveredett és megkezdődött a legmulatságosabb duett. Mert hogy az áldozat könnyíteni akart helyzetén, lehető lassan és vontatottan skálázott, megpróbálván mellette mesét olvasni. Felhangzott erre az alvó szövege: Szonátát halljak! Már pedig szonátát mellett tán egy Liszt Ferenc se bírt olvasni. Megpróbált ekkor az áldozat mind halkabban játszani, hogy a pianissimo mély álomba ringassa apust, ami neki szabadulást jelent. De amint a végső akkord egy sóhajban elhalt és ravasz hősünk csendesen lopakodott volna kifelé, — az apai hang rámondott: Folytasd csak! Ha megpróbált az ember gondolatokba mélyedni, légvára-akat építeni, és kissé hanyagabban játszott, az első hamis hangnál megszólalt az alvó: Hibás, játszd újra! Sőt van a családi krónikában egy sötét lap, mikor a csökönyös rossz játzó arca hirtelen biborvörös lett (?) Erre legfeljebb Feri fivérünk szolgált, mi többiek olyan korrekt gyermekek maradtunk mindvégig, akik a gyermeki csinyeknek legfeljebb alfájáig mertünk elmenni.

Es e szigorú nevelés dacára rajongásig szerettük a szülőket. Vagy talán az ő ritka személyi tulajdonaik váltották ki bennünk ez érzelmeket?

Micsoda egyenes, egyszerű, tiszta lélek!

is vette akkor körül a középosztálybeli családot. Mindenki ment a maga kötelessége útján, mindenki szerényen élt, a szórakozás csak ritka fűszerszámba ment, nem úgy mint ma megunt robot és amit akkor nagy kitüntetés és bizalmi nyilatkozat gyanánt fogadtunk, vajjon hogyan biggyesztené ajkát rá a mai fiatal lány. Érted-e Irénem mire célzok?

En már régen asszony. Te mint jóval fiatalabb, viruló szép lány voltál. Édes anyám mint a Schiller jó gazdasszonya nem tűrtetett mást csak habfehérre mosott vásznakat a szekrényében. De már akkor is éppen olyan szörnyűségesek voltak a pesti mosókonyhák mint manapság, nosza ki a villába, a nagymosással, ott kedve szerint dirigálhatta egész nap a mosóteknőt. Ti akkortájt télen-nyáron kinn laktatok szép nyaralótokban és anyáink a régi jó barátok az estéket együtt töltötték. Hogy, hogy nem de anyus panaszkodott anyádnak, hogy mikor ebéd után fáradtan lepihen, sehogysem találja jól magát a nagy felső házban egyedül. Te voltál nővéreid közül anyus kedvence, mindjárt felajánlott Irma néni, hogy átküld társaságnak. Édes anyám ama feltevésből kiindulva, hogy a tétlenség a legnagyobb gyötrelmem, törte fejét, mi munkát adjon a vendég kis lánynak?

— Hopp megvan! Itt a sok darálni való kávé! Avval eléd tett egy teméntelen nagy porcellán tálat, tele illatos barna Cubával, öledbe nyomott egy vicinális mozdonynak is beillő kávédarálót, avval te el voltál látva. De mégsem! Csemege is kellett a mulatsághoz, ott volt a sok jó erdélyi alma a pincében, volt közte hála Istennek elég hibás, azt

Hogy a lelkes és hazafias felhívásnak Nagyvárad város közönsége készséggel tesz eleget, arra már elég példa az a bőkezű áldozatkészség, amelyet eddig minden téren tapasztaltunk. Elég rámutatnunk az aranyatvasért akcióra, amely fényes eredményt mutatott.

Hlatky Endre főispán felhívásának különben már eddig is meg van a hatása.

A felhívás megjelenése óta már egész halom réz, nikkell, ólom és ón tárgy került a gyűjtéssel megbízott Czeglédy István aljegyzőhöz.

Napról-napra visznek a városházára ócska rézüstököt, réz csillárokat, réz és ón edényeket, mozsarakat, sőt igen szép réz és ére dísz tárgyak, teljesen ép szobrok, szóval a legkülönfélébb dolgok.

A begyűlt tárgyakat az átvétel után elraktározzák. Gondoskodás történt arra nézve is, hogy minden darab pontosan rendeltetési helyére jusson. Az ép dolgokat lehetőleg eltörlik, hogy az esetleges visszaéléseket meggátolják. A hadvezetőségnek ugyanis csak a leadott tárgyak ércanyagára van szüksége.

Felkérjük hazafias gondolkozású közönségünket, hogy minden nélkülözhető tárgyat, amely a felsorolt fémekből készült, juttassa el mielőbb a városházára, annál is inkább, mert kettős hazafias célt szolgál. Ugyanis a beadott tárgyak értékének felét a hadvezetőség az Országos Hadsegélyző Hivatalnak kifizeti a háboruban elesett, vagy rokkanttá vált katonák javára, másrészt pedig a hadsereg felszerelésében támogatja a hadvezetőséget.

Alig van ház, ahol ilyen tárgyak, vagy törmelékek ne lennének, ne sajnáljuk a fáradságot azok beszállítására.

Szent a cél, amelyre áldozni mindnyájunknak szent és hazafias kötelességünk.

Jegyezzen minden igaz magyar ember a nemzeti kölcsönre

csak ki kellett kanyarítani, és ki állítja, hogy két fél alma nem annyi, mint egy egész hibátlan!

Ez a hibásalma válogatás! De sok derűs percet okoz még ma is a családnak.

Apácskák még ma is ott tartanak, hogy aki nem lakik a maga házában, akinek nincs meg a maga kertje, négy öt kamrája, borral telt pincéje, az csak: „ein trüber Gast auf dieser dunk'len Erde.“ Nem mintha szeretnék a vendégeskedést, nagy lábon élést, a bor se fogy, legfeljebb maga issza meg magát. Így vannak az almával is. Arra való a pince sok polca, hogy tele legyen almával. És az alma, na nem pusztítják, nekiráncosodik, megrothad, elbetegesedik. Nosza válogassuk ki a hibásat és siessünk megenni, nehogy egészen elromoljon. Így a család mindig hibásat eszik, mert kinek volna lelke az ép almához nyulni, mikor ott a sürgősen elköltendő hibás. Jó az Isten, kerül minden válogatásnál elég megtámadott egészségű, csak egyszerűen történik meg, hogy nincs gyümölcs az asztalon, mert hát mondja busan apácska: — Nem volt egy se hibás!

Apácska nyolcvan éves! Szép ezüstös a haja, hófehér a szakála, meg van minden foga, nem tudja mi a pápaszem és elmehetne szépirástanárnak a kereskedelmi akadémiára, ha nem volna annyi tenger dolga! A Mindenható szereti és erőteljes szép öregséggel áldja meg az ő igaz gyermekeit. Az aggasztán még ma is megszégyeníthetne sok-sok fiatalot erős munkabírásával, szigorú kötelességtudásával és lelkesebb fia nincsen hazájának és hűbb fia nincsen egyházának, Isten, király, haza, e háromnak szenteli egész életét. Meg is áldotta érette ez Ur!

A mezőteleghi lisztbotrány.

Pár nappal ezelőtt részletesen beszámoltunk arról a botrányról, mely Mezőtelegden játszódott le. A lisztbotrány dolgában Sternberg Lázár fegyivásárhelyi malomtulajdonos a következő értesítést küldte be:

A „Tiszántúl“ tegnapi számában „Szombaton nem örölnék“ címmel közlemény jelent meg, mely szerint a mezőteleghi lisztbotrány oka az volt, mert „péntek lévén, szombaton a malom nem öröl s így nem adunk ki lisztet.“

A valóság ez ügyben a következő: Gál körjegyző ur nem jött péntek délelőtt Fegyivásárhelyre, mert a mezőteleghi állomáson adott át legnizált terményt Papp Imre gazdasági egyesületi titkár urnak és nekünk, hanem elküldött több szekeret lisztért — pénz nélkül. — Nemesak, hogy elegendő pénzt nem küldött, amint ezt a közlemény megjegyzi, hanem egyáltalán nem küldött pénzt, csak utalványt. Már pedig a liszt a vármegye tulajdona és mi a kapott megyei utasítás értelmében csakis készpénzfizetés ellenében vagyunk jogosítva a kiutalt lisztet kiszolgáltatni.

De nemesak a pénzhány volt a baj, hanem az is, hogy előzőleg kevés búzát kaptunk és így liszt készen nem volt. Nyolcan

mázsa buza volt ledolgozás alatt, mert ennyit kaptunk összesen addig az ideig, ezen mennyiségből nem lehetett Mezőtelegdnak 60 mázsa kenyérlisztet kiadni. Amidőn Gál körjegyző ur péntek délután, vagyis a mezőteleghi lisztbotrány megtörténte után, személyesen pénzt hozott lisztre, kenyérliszt helyett főzölisztet, amely a productionál előbb kerül le, mint a kenyérliszt, tehát drágábbat vihetett a közönségnek.

Malmunk szombaton is dolgozik és szombaton is adunk ki közlélmézés céljaira örleményeket.

A főszolgabírói hivataltól „semmitéle“ szigorú utasítást nem kaptunk, mert erre szükség nem volt és mert azt a főszolgabírói hivatal is tudja, hogy kötelességünket ismerjük és annak eleget teszünk.

A szíves közlésért előre is köszönetünket nyilvánítjuk és vagyunk a tekintetes Szerkesztőségnek

alázatos szolgálói

Sternberg Lázár és Társai.

Különben cikkünk megjelenése óta igen lényeges reformokat léptettek életbe Mezőtelegdnak lisztel való ellátása tárgyában. Az újabb intézkedések most már teljesen kizárják azt, hogy hasonló dolgok fordulhassanak elő.

További előrenyomulásaink északon.

Visszavert olasz támadások. — Három olasz tisztet és ötven főnyi legénységet elfogtunk.

Budapest, június. 4. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Przemyslől keletre az oroszok Medykánál nem voltak képesek helyt állni.

A szövetségeseik harcolván Mosciska felé tovább nyomultak.

A San alsó folyása mentén az ellenség több előretörését visszavertük. A szövetséges csapatok nyugatról megközelítették Kalust és Zuravonát, a Pruth mentén a harcok tovább tartanak.

Az ellenség több helyen hevesen támadott, de a folyóra visszavertük.

Olasz hadszíntér.

A tiroli és karinthiai határterületen tegnap sem történt jelentősebb esemény. Egy ellenséges zászlóalj, amely a Tilpi hegyvidéken mutatkozott, elűztük. A Cudicariákban az Etsch völgyében a folgaria lavaronai fensikon és a karinthiai határ több pontján az ágyuharc tovább tart.

A hágó környéken 4 olasz zászlóaljnak Tollmeintől északra levő állásaink ellen intézett támadását visszavertük és ez alkalommal 3 tisztet és 50 főnyi legénységet foglyul ejtettünk. Höfer.

Lisingen tábornok hadserege az ellenséget Kaluszra és Zurawuora (Dnyeszter) vették vissza. (Min. eln. sajtóosztály.)

Délszlávok az olaszok ellen.

Budapest, június 5. (Saját tud.) Bécsből jelentik: A délszlávok között igen dühös hangulat uralkodik az olaszok ellen. Krajnában harmincezer önkéntes jelentkezett az olaszok elleni hadjáratban való részvételre.

Német léghajó támadások.

Budapest, június 5 (Saját tudósítónktól.) Berlinből Von Behneke tengerészeti vezérnök jelenti, hogy június 4-én az Amur aknakutató orosz cirkáló Baltischportnál buvárhajónk elsüllyesztette. Ötödikére virradóra a megerősített Humber torkolat és Harvich ellen sikerült léghajó támadást intéztünk, tüzet és robbanást idéztünk elő, gáztartályokat felgyújtottunk. — Léghajónk heves ágyú- és puskatüz dacára sértetlenül visszatért.

Visszavert francia támadások.

Előnyomulásunk északon.

Berlin, június 5. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A soucheri melletti cukorgyár romjaiért tovább harcolunk. A cukorgyár ismét a franciák birtokában van. Neuwillénél az ellenség támadásait visszavertük. Nancy mellett a Komartemanti repülőállomást bombáztuk.

Keleti hadszíntér.

Tegnap Raszkjani és Szindyniki ellen intézett orosz támadások visszaverésével kapcsolatban csapataink előretörtek, megverték az oroszokat és kiűrtették a Sidyniki hidfőt és 1970 oroszot elfogtak. Tovább északra Popeljani vidéken sikeres lovassági harcaink voltak.

Délkeleti hadszíntér.

Jaroslautól keletre a helyzet változatlan.

Przemyslől keletre Marvitz tábornok csapatai az osztrák-magyar csapatokkal egyetemben Mosciska felé előrenyomulásban vannak.

HIREK

Gyermeknap Nagyváradon.

A legszínesebb és legmulatságosabb szórakozások közzé tartoztak a béke éveiben a hagyományos gyermek-napok.

A háborus idők szelleme hangfogót tett minden élet megnyilvánulásra és így természetes és helyes a gyermeknap rendezőségének azon elhatározása, amely az eddigi gyermeknapok hangosságát és vidámságát akarja mérsékelni. Nem lesznek az ideai gyermeknapon konfetti csaták, csupán csak a jótékony és az adakozás szelleme fog uralkodni.

A gyermeknapokat e hó 12-én és 13-án fogják megtartani különösen a harctéren el esett katonák árváinak javára. Hogy mennél dusabb és gazdagabb legyen a gyermeknapok jövedelme, e célból az egyes templomokban urnákat fognak elhelyezni, valamint a templomok előtt is. Az egyes helyeken uriaszonyok fognak az urnák mellett felügyelni és a leányiskolák növendékei virágokat árusítanak.

A kereskedőknek ezen alkalmakkor gyermeknap bélyegeket bocsájt rendelkezésére a rendezőség, melynek bevétele szintén a jótékonyt fogja szolgálni.

A gyermeknapokon a Szent László-téren és a Bémer téren katonazenekarok fognak játszani. A gyermeknap második napján pedig délután a színházban nagy kabaré előadás lesz változatos és szép számokkal.

* Urnapja a Szent László-templomban. Az ősi szokáshoz képest a nagyvárad Szent László plébánia templomban ma, vasárnap ünneplik a legméltóságosabb Oltáriszentség szerzésének emlékezetét. Reggel 8 órakor kezdődik az ünnepélyes szent mise, amelyet dr. Karácsonyi János kanonok tart. Az Evangéliumnál dr. Lestyán Endre plébános mondja a szentbeszédét. A szent mise végeztével kivonul a körmenet a Szent László tér négy különböző pontjain felállított lombsátorokhoz. Tekintettel a háborus viszonyokra, diszszázad és a katonai zenekar nem vonul ki az ünnepélyhez, hanem szent énekek hangjai mellett tartják meg a körmenetet.

* Szurmay altábornagy ki-tüntetése. Tudósítónk táviratozza, hogy a király Szurmay altábornagynak csoportjának kiválóan eredményes vezetésért az I. oszt. vaskorona rendet a hadiékítménnyel adományozta.

* A király és az újabb hadikölcsön. Budapestről jelentik, hogy a király a második magyar hadikölcsönből újabb két millió koronát jegyzett.

* A harctéren elesett hősök bejelentése. A rendőrkapitányi hivatal ismételten felhívja a harctéren vagy a kórházakban elhaltak hozzátartozóit, hogy a hősi halottakra vonatkozó adatok feljegyzése végett a rendőrkapitányi hivatalnál (I. emelet 18. számú szobában) jelentkezzenek, s a hősök areképét lehetőleg hozzák magukkal.

* Újabb jegyzések a hadikölcsönre. Már a vége felé közelünk a második hadikölcsön meghosszabbított idejének, két nap múlva meg fogják tudni, hogy mennyit áldozott a nemzet az újabb jegyzés által a haza oltárára. Azt előre is tudjuk, hogy nem fogunk szeggyent vallani. Az olaszok álnok hitszegése, a nagy galíciai győzelmek, Przemysl diadalmos visszafoglalása csak buzdító nyomatékul szolgálnak arra nézve, hogy minnél nagyobb számban és összegben történjenek hadikölcsön jegyzések, s a hazafias felbuzdulás valóban szép eredményekben nyitakozik meg.

Nagyváradon egyre történnek jegyzések, még pedig igen szép számban. Eddig nálunk körülbelül hat és fél millió korona jegyzés lett bejelentve, ami mindenesetre jelentős eredmény.

Többek között a következő újabb jegyzések lettek.

Skuba Gyuláné a Nagyvárad Takarékpénztárnál 10,000 K.

Köröstarjáni és körösgyiresi gazdák 6,200 K.

Perlesz József újabb 10,000 K.

Stern Sándor 5,000 K.

Jakabovits Adolf 4,000 K.

Munk és Schönberger 10,000 K.

Moskovits Pál és György 4,400 K.

Ezekon kívül még rendkívül sok kisebb összegű hadikölcsön jegyzés történt.

* Kinevezés Kalenda Lóránd nagyvárad mérnököt a kereskedelmi miniszter a Máv. szabadkai üzletvezetőségéhez mérnökke nevezte ki.

* A „Sursum Corda” ünnepség. A „Sursum Corda” nagyszabású előadására, mely június hó 20-án lesz a Kath. Kör Szent László termében, nagyban készül a rendezőség. Pompás csatáképekkel, legelső Vöröskeresztes kórházakkal, lábadozó otthonok és kórházi vonatokkal kiállított „Megmentett Othon” mozi-játék, melyben főszereplők: Berky Lily, a Népepera művésznője, Kúrtv József, a Nemzeti Színház tagja, Lakos Edit és Ibolyka, a Vígyszínház tagja, oly nagyszabású látványosság és érdekfeszítő előadás lesz, mely ritkítja párját. A mozi-játékot megelőző kurus dalok elneklésére Marjainé Nagy Margit uriaszony vállalkozott, aki már egy háborus délután alkalmával a közönséget valóságos lázba hozta. És tárgyalások folynak egy oly hivatásos énekessel, kinek fellépte is eseményszámba menne. Ezenkívül Lőrincz úr, ki pompásan érti a tárogatózást, volt szíves közreműködését felajánlani. A „Sursum Corda” emléklapok is nagyban készülnek. A közönség a kirakatban elhelyezett lapokat máris megakarták vásárolni, azonban ezeket csak 20-án, az előadás napján hozza a rendezőség forgalomba. Így remélhetőleg a „Sursum Corda” előadása igazán fellemeli a Nagyvárad áldozatkész közönsége szívét, midőn látni fogja a „Vöröskereszt” budapesti és más nagyvárosokban levő nagyszabású áldásos jótékony intézményeit.

* Emléket hőseinknek. Boros Jenő törv. hatósági bizottsági tag beadványt intézett a városhoz, melyben indítványozza, hogy a világháboruban elesett nagyvárad hősök neveit örökítés mag egy emlékoszlopon, melyet Nagyvárad valamely forgalmas helyén állítanak föl, hogy a jövő nemzedéknek például szolgáljon. Eme emlékoszlop föllállítására legalkalmasabb helynek a Szt. László-teret gondolja, ahol nemesak a nagy-

váradiak, hanem a vidékiek is leginkább megfordulnak. Ajánlja, hogy ha ebben a város határozná, a határozatot közöljék a többi magyar város törvényhatóságával a példa követése végett.

* A megyeyűlés előkészítése. Biharvármegye törvényhatósága e hó folyamán tartja meg júniusi közgyűlését. Az ülés előkészítését már a jövő héten megkezdte az állandó választmány. 12-én az első szakosztály ülészik. Ezen az ülésen fogják tárgyalni a legfontosabb ügyeket.

* Ahol nem tudnak az olasz háborúról. Stagl Kálmán a lugosi honvédtüzérezred hadnagya Stagl Károly helybeli iparos fia, egyik nagyvárad iskola-társának és barátjának fölötté érdekes tartalmu tábori levelezőlapot küldött. A levelező lap eképen szól:

Kedves Barátom! Itt mindenütt olasz hadüzenetről mesélnek öregem. Mi azonban olyan ritkán kapunk ujságot, hogy nem tudjuk elképzelni, mi igaz ebből az egész dologból. Légy szives írj azonnal nekem valamit legalább, hogy vagyunk ezekkel a nyomoruságos taliánokkal. Nálunk semmi ujság sincs. A esőndben élvezük az eső csapkodását és a futó szél zugását. A Pruth szép kis partjain.

* A Biharvármegyei Takarékpénztár ma, vasárnap, június 6-án délelőtt 9 órakor tartja saját helyiségében 42. évi rendes közgyűlését.

* Virágnap Várad-Velencén. A Vöröskereszt Muskátli virágjelvénye, melyeket hőgyeink készítenek, oly általános tetszésnek és kelendőségnek örvendenek, hogy ma, vasárnap Várad-Velencén lesz Virágnap. A Hajó-téren és a Templom-téren fogják árulni a 20 filléres csokrokat. A közönség lelkesen, örömmel, sőt hálással vette tudomásul ezen tervet. Az egész megye hazafias buzgó jegyzői karát felkérték a muskátlik e népies háborus jelvények eladására. Eddig a következő megrendelések érkeztek be:

Körösfeketető 60, Várad-szentmárton 50, Szerep 50, Hajdubagos 200, Magyarcséke 100, Eleőd 100, Tenke 100, Biharkaba 150, Nagyszántó 50, Derecske 300, Tépe 100, Bojt 100, Monostorpályi 100, Magyarhomorog 100, Drágáséke 100, Biharoklos 100, Jánosd 100, Körösszegapáti 100, Árpád 100, Szombatság 100, Piskolt 100, Tenkegörsöd 100, Bihar-sályi 100, Mezősas 100, Gáborján 100, Nagybárd 100, Érolaszi 100, Székelyhid 100, Bál 100, Papfalva 50, Belényes 150, Diószeg 100, Nagykereki 150, Biharpüspöki 50, Vedresábrány 100, Micske 100, Oláhszentmiklós 100, Robogány 100 drb.

* Házasság. Pásztor István postatávirda s. ellenőr, a nagyvárad postai igazgatóság kiváló tisztviselője, tegnap tartotta esküvőjét öz. Leitner Lajosné szül. Somi Saroltával. Az esketésnél Siket Traján postatávirda főigazgató és Zsdánszky László posta távirda tanácsos voltak a tanuk.

* A Régészeti Egylet közgyűlése. A Biharvármegyei és Nagyvárad Régészeti és Történelmi Egylet ma június 6-án délután 5 órakor a muzeum épületében tartja rendes évi közgyűlését. Ezen a közgyűlésen dr. Karácsonyi János nagyértékű felolvasást tart „Török dsámi és szegényház Nagyváradon” címmel. A közgyűlésre minden érdeklődőt szívesen látnak. A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó. 2. „Török dsámi és szegényház Nagyváradon.” Előadás dr. Karácsonyi János alelnöktől. 3. Titkári je-

lentés. 4. Muzeumböri jelentés. 5. A számvizsgáló jelentése. 6. Három választmányi tag választása. 7. Indítványok. Ez alkalommal a közönség a Muzeum értékes és hírneves műkincseit díjtalanul megtekintheti.

* A csütörtöki városi közgyűlés. Nagyváradi város tanácsa, mint állandó választmány tegnap délelőtt tartott ülésében készítette elő a csütörtökön, június 10-én tartandó városi közgyűlésre kerülő ügyeket. Ugy látszik, ez lesz az első igazi nyári közgyűlés, kevés tárggyal s azok között is alig egy-két érdekesebb kerül. Legértékesebb lesz minden bizonnyal az iskolaszéki tagok választása. Ugyancsak szönyegre kerül Marostordavármegye átírata, melyben az olasz hadüzenet megbélyegzéséről szól. A tanács javasolja a felirat pártolását. — Tárgyalják az idejű termés rekvirálása tárgyában a kormány leiratát s ezzel kapcsolatban a nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara feliratát, melyben rámutat az előbbi rekvirálás hibáira s kéri, hogy az új termés rekvirálásánál a legitim kereskedelem érdekeit is vegye figyelembe a kormány s ne egy bankesoporra, hanem a gabona kereskedők és ügynökök közbejöttével maga az állam hajtsa végre a rekvirálást. A tanács a felterjesztés pártolását javasolja, akként, hogy bár a kamara indokait nem fogadja el, de a kérelmet vegye fontolóra a kormány.

* A Biharvármegyei Népmvelési Egyesület közgyűlése. Meghívó. A Biharvármegyei „Népmvelési Egyesület“ évi rendes közgyűlése f. évi június hó 13-án — vasárnap — délelőtt 11 órakor a vármegyei háza nagy termében fog megtartatni, mely közgyűlésre az egyesület összes — alapító, rendes, pártoló és működő — tagjait tisztelettel meghívom.

A gyűlés tárgyai:

1. A választmány jelentése az egyesület 1914. évi működéséről.
2. A számvizsgáló bizottság jelentése.
3. Az 1915. évi költségelőirányzat.
4. A választmány két tagsági helyének választás útján való betöltése.
5. A számvizsgáló bizottság megválasztása.
6. Esetleges indítványok. (Az alapszabály 19. § a d) pontja értelmében minden indítvány a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal, írásban és megokolva a választmányhoz adandó be.)

Nagyváradi, 1915. május 26.

Fráter Barnabás
egyesületi elnök.

* Tíz hónap óta az első értesítés. Pekár Mihály kismarjai gazdának már hónapokkal ezelőtt holt hírét keltették. Pekár augusztus elején indult hadba. Az utról minden állomásról írt, aztán egyszerre megszűnt minden értesítés. Pekárnak nyoma veszett. Semmiféle intézmény nem tudott felvilágosítást adni róla. Odahaza az egész falu elgyászolta már, egyedül a jegyző biztatta az özvegyet, hogy ne busuljon, mert még mindig megjöhet a férje. És tegnap, mikor már csakugyan nem várta senki az értesítést, levelezőlap jött Pekárnának messze Ázsiából. A levelezőlapon tudatja Pekár, hogy az első ütközetben megsebesült és foglyul esett. Azóta már fel is gyógyult és jól érzi magát. Pekár értesítése érthető örömet keltett a már a gyász végén járó családban.

* Vörös-Kereszt Egyület nagyváradi fiókjánál 1915. május 29-től 1915. június 5-ig a következő adományok folytak be: Ágoston Péterné virágokból 10 kor., Nagykeréki község adománya 20 kor., Derecske község adománya 20 kor., Álmosd község segélybizottsága székelybidi ref. lelkész ut-

ján 100 kor., Prem. rendház jun. havi adománya 50 kor., M. kir. posta- és táv. segédhivatal adom. 80 kor., Klitusz János adománya 10 kor., Váradi Mór 20 korona.

* Kitüntetett orvosok. Budapestről jelenti tudósítónk, hogy a király dr Klein Márton és dr Friedmann Bernát 4. gyalogezredbeli főtörzsorvosnak a legfelsőbb, dicséret elismerést adta.

* Eljegyzés. Bavankiewicz László posta- és távirtda számtiszt és Balogh Erzsike okleveles óvónő jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

* Gyermeknap gyűjtés a templomokban. A következő sorok közlésére kértünk fel: A Gyermeknap rendező bizottsága a jelen nehéz napok komolyságával nem tartja összeegyeztethetőnek a gyűjtéssel kapcsolatos vigalmak, népnepélyek, conffetti stb. rendezését, melyekből pedig más években tekintélyes jövedelem esett a jótékonykodásra. Ezek helyett ez évben nemes lelkű hölgyeink indítványára templomi gyűjtéseket rendez. A felkezesetek lelkészei ugyanis felkértek, hogy június 13-án — vasárnap — ünnepi istentiszteleteket rendezzenek a nap javára. Ez isteni tiszteletek idején urnák és fehér ruhás leánykák tanítónők vezetése mellett perselyekkel fognak gyűjteni a Gyermeknap javára, mely gyűjtéseket minden templomban arra felkért hölgyek irányítják. Az ezt célzó felhívás most lett kibocsátva.

* Adakozzunk a vak katonának! Minden magyar embernek hazafiúi kötelessége, hogy az értünk folyó nagy küzdelemben megvakult hőseinket segítse. A vak katonákat segíteni egyik céljaul kell kitűzni a magyar társadalomnak, mert nem szabad elhagynunk véreinket, kik értünk a legnagyobb kincsüket, szemük világát áldozták föl. Ujabban Grócz Béla nagyprépost 100 koronát, dr Némethy Ferenc pedig 10 koronát küldött szerkesztőségünkbe a vak katonáknak. Adományokat állandóan gyűjt a Tiszántúl szerkesztősége. Eddig szerkesztőségünk 1381 korona 71 fillért gyűjtött a vak katonáknak.

* Temetés. Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután Baczonyi Sándor temetése. A koporsónál Fördös Dezső ref. lelkész mondott megható gyászbeszédet és imát. A temetésen jelen voltak a bérkocsi ipartársulat dísz lobogójával a társulat tagjai. Dr. Mayer László főorvos, számos résztvevővel. A koporsón szebbnél szebb koszorúk voltak elhelyezve, köztük a nagyváradi Bérkocsi ipartársulat díszes koszorúja. A gyászima után a koporsót feltették a négyes fogatú üveges díszkocsira, és megindult az ünnepélyes gyászmenet az olasz temetőbe, ahol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra az elhunytat. — A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte nagy pontossággal.

* Földrengés. A laibachi szeizmograf Laibachtól 800, a budapesti földrengésjelző Budapesttől 1800 kilométerre erős földrengést jelzett.

* Adományok a Vörös-Kereszt konyhájára. A Vörös-Kereszt központi konyhájának vezetősége (Körözs utca 27.) a súlyos sebesült katonák részére küldött alább felsorolt adományokat hálás köszönettel nyugtázza: Grócz Béla nagyprépost 100 K, Markovits Kálmáné 100 K, Hiemesch Frigyes által az Osztrák Magyar Bank tisztviselői kara 50 K, Hazay Gyula ujjalotai plebános gyűjtése 20 K és 450 drb. tojás, Plesz Áron 10 K, Harmathy Károlyné 10 K, özv. Fűréd Lászlóné 6 üveg bor, 6 üveg paradicsom, 2 üveg ugorka, levestészta, Vári Szabó Béláné 10 üveg paradicsom,

Kuun Frigyesné 4 üveg paradicsom, 8 üveg befőtt, N. N. Ujjalota 75 drb tojás, 9 üveg paradicsom, dr Kubinyiné 1 üveg paprika, 1 üveg méz, dr Fráter Imréné 10 üveg befőtt, Südy Gyuláné 7 üveg paradicsom, 1 üveg méz, Slan Miklósné Ópalota 30 drb tojás.

* A város kis katonái. Nagyváradi városának a jövő tanévben egy alapítványi helye üresedik meg a honvéd hadapródiskolában. A tanács javasolja a csütörtöki közgyűlésnek, hogy az alapítványi helyre a következőket ajánlja. Elsősorban Flaskay Miklóst, másodsorban Gerencsér Tihamért és harmadsorban Stakli Bélát.

* A hősök temetője. A háboru elején a sebeikben Nagyváradon elhalt hősöket az olaszii temetőben levő szűk katonai temetkezési helyen kezdték eltemetni. Ez a hely rövidesen szűknek bizonyult s az elhunyt hősöket ezentul a Rulikovszky-temetőben kijelölt új sírhelyre kezdték temetni. Most Jelinek Ferenc beadványt intézett a városhoz, melyben fölveti a gondolatot, nem lehetne e a városnak a katonai hatósággal egyetértve a Rulikovszky-ut végénél levő katonai gyakorlótéren, melyet a katonaság a várostól bérel, egy külön temetőt az elhunyt hősök számára létesíteni, ahol az eddig, különböző temetőkben eltemetett hősöket exhumálás után elhelyeznék. — Nem hisszük, hogy a katonaság a tervhez hozzájárulna. A nagyváradi helyőrségnek — mely a jövőben létszámra csak nőni fog, apadni semmi esetre sem — szüksége van az egész gyakorlótérre s nem igen fog hozzájárulni a katonaság ahhoz, hogy az ország legjobb gyakorlótérenek egy része, ha a legkegyelesebb célra is, eddigi rendeltetésétől elvonassék.

* Talált pénz. Hanzély Lajos törvényszéki irodatiszt f. hó 3-án reggel 314-05 K-t talált. Igazolt tulajdonosa a rendőrségen átveheti.

* Bitangságban talált jószágok. Bitangságban fogatott 1 drb tehen, 2 dro kecske, 1 drb ló, igazolt tulajdonosok a rendőrség 7. számú szobájában (földszint kihágási bíróságnál) jelentkezzenek.

* Katona temetés. A cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy Maunhard Leopold 44. tüzérezredbeli közlegény temetése ma délelőtt 9 órakor, Gokán Péter 4. honvédgyalogezredbeli népfelkelő temetése pedig délután 3 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a Rulikovszky-temetőbe fogják őket kikisérni és ott örök nyugalomra helyezni.

* A katonák családjainak. A hadbavonultak családtagjainak segélyezésére a polgármesteri hivatalhoz ujabban a következő adományok érkeztek be: Dr. Fisch Áron 50 korona. A nagyváradi premontréi kanonokrend társháza 50 korona. Fodor István a kihágási eljárás során részére megállapított kártérítési összeget. Összesen 100 korona.

* Kiadó egy igen csinos modern utca kétszobás lakás fürdő szobával Lakatos-u. 6. sz. Értekezhetni Paksyék háztulajdonosok Kálvária utca 23.

x Deutsche Stunden gibt an Schülerrimen Elise Sprung. Uri-utca 17.

x Nem szoktem meg, nem tüntem el, csak műhelyemet, raktáramat helyeztem Rákóczi-ut 7. sz, alá az udvarban félemeletre. Igen kérem t. vevőimet továbbra is sziveskedjenek felkeresni, rendeléseikkel, Simon Gyula hangszerkészítő. Az összes hangszerek eladása és javítása, nagy választék háborus lemez újdonságokban.

* **Betörők jártak Lakatos Ilonka lakásán.** Csak pár nappal ezelőtt lopta el egy cselédleány Zsigmondy Anna ékszereit és most újból egy színésznőt károsított meg egy ismeretlen betörő. Tegnap éjjel Lakatos Ilonka füzes-utcai lakásán, mikor a színésznő és édes anyja nem voltak otthon, valaki a Körös felől a kerten át behatolt a lakásba és mintegy 400 korona készpénzt vitt el magával. Mikor hazaérkezett Lakatos Ilonka, akkor vette észre, hogy milyen kellemetlen látogató volt nála és még az éjszaka folyamán feljelentést tett az ismeretlen betörő ellen.

* **Adományok a Jobbkéznek.** A Vörös-Kereszt Fehérnemű Jobbkéz osztályának adományokat küldtek: dr. Grócz Béla prépost 100 koronát, Vámos Jakabné Vársonkolyosról 50 koronát, Reismann Mórné 10 kor. és Sursum Corda emléklapokra 5 kor. Eszéki Gyuláné fehérneműt és tépést, Arlow ezredesné fehérneműt, tombola tárgyakat. Tombola tárgyakat küldtek Kőszeghy Józsefné, Hiemesch Frigyesné, Lubinkovits Emilné, Pallay Lajosné, özv. Szabó Gizáné, özv. Feledy Józsefné, Thury Endréné, Godán Sándorné, Fráter Imréné, Buzásy Albertné, özv. Kocsis Józsefné. A Református Internátus tanítványai Bögös Lajos által. Jelvények eladásával Belényesben kiűntették magokat Nyes Bibike, Ötvös Irén, özv. Cseleyné Kovács Ilonka, Szigetközi Rózsika és Derzsi Anna. Felülfizettek Géczy Dezsőné 1 korona, dr. Csordás Jánosné 1 korona. Mind ezen adományokat és jócselekedeteket hálásan köszönjük! És kérjük a nemes szívű közönség pártfogását.

* **Okleveles tanító a nagy szünidőre magántanítást vállal.** Cim a kiadóban.

* **Eladó egy tiszta emdeni gunár** 40 kor. 2 drb. tiszta emdeni tojó lúd 20—20 kor. Péter-utca 12. szám.

x **Eladó 55 liter peccenyebor** 50 koronáért. Cim a kiadóban.

x **Egy 54 éves tisztességes nő,** ajánlkozik, magános uri nőhöz, vagy öreg urhoz. Nem fizetésre, csak kosztra, és jó bánásmódra reflectál. Cim a kiadóban.

* **Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a *Biharmegyei Takarékpénztárnál*, Kossuth-utca 3. sz.

x **A Nagyváradi takarékpénztár** értesíti ügyfeleit, akik hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, hogy az összes szabad és zárolt kötvények megérkeztek és a kiadott elismervények ellenében átvehetők.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezni a Gazdasági és Iparbanknál.

* **Forolin** biztos és gyors hatású házsiszer kéz és lábizzadási ellen üdit! szagtalan! nem zsiros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.

x **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám alatt két fizethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két fizethelyiség azonnal kiadó. Értekezni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél. Szent János-utca 3. szám.

x **Mindennemű molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Okleveles tanító, a nagy szünidőre magántanítást vállal.** Cim a kiadóban.

* **Butorozott szobák** modern berendezéssel hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor utca 4.

* **A második hadi kölcsön.** Az O. K. H. kötelékébe tartozó Nagyváradi Ipartestületi Hitelszövetkezet (Mezey Mihály u. 4. sz.) ezúton kéri fel úgy saját tagjait, mint Nagyváradi város és Biharvármegye t. Közönségét, hogy az új kibocsátású 5 1/2 és 6% os hadi kölcsön kötvényeket nála jegyezni szíveskedjenek. A hazafias kötelesség érzete indította ezen intézetet egyben arra is, hogy a nála elhelyezett takaréki betéteket a hadi kölcsön kötvény jegyezhetőse céljából korlátlanul bocsátja a betevő rendelkezésére.

* **Nagyváradi és vidéki gyengélkedő katonasághoz** küldők figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likőrt, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harcra szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen esomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardinia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói túró, málnaszörp, cukorkák nagyban áruk mellett. Ostó, fillé, ruszlik és sóshering külön halosztályában kaphatók. Vigyázat! Aszódai 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódai Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Kiadó a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara épületében** (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, miltessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13—02.

* **Ingyen eladás.** Nagytelky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutásgyűjtés árán azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

IRODALOM

A társaság. Zsoldos László és Fligl József novellája. Nyáry Albert báró elbeszélésének folytatása. M. Radich Jolán és Farkas Gábor és Nil versei teszik érdekessé a társaság legújabb számát. Atherton Gertrud vonzó elbeszélésének folytatása, több aktuális cikk és a holgyvilágot annyira érdeklő divatlevél egészíti ki az egyre népszerűbbé váló lap tartalmát. A pompásan sikerült illusztrációk közül Jenő kir. herceg arcképét és a könyörgő körmenetről készült fölvetelt említjük meg. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Mutatványt azonnal küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

Az **Élet** szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) június 6-i számában egész sokaságát közli a kitűnő cikkeknek és a rendkívül érdekes képeknek. Különösen a könyörgő körmenetről készült szenzációs képek kötik le a figyelmet, amelyről Anka János írt poétikus cikket. Vas Viktor a kurdok életét ismerteti. Szépirodalmi olvasmányok között találjuk: Sienkiewicz Henrik Sivatagban, őserdőben... című regényét, Domonkos István novelláját, Fekete József finn eredetiből fordított elbeszélését, Hany István, Jánosi Benedek, Szitnyai Zoltán költeményeit. A rendes heti rovatok színesek és érdekesek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15—c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványt azonnal küld a kiadóhivatal.

Írói tiszteletdíj hadi jótékony célra. Urmánczy Nándorné, Szakácskönyvének tisztelet díját hadi jótékony célra ajánlotta fel. A könyv kiadója a Franklin-Társaság az eddig elkelt példányok után 350 koronát szolgáltatott be hadi jótékony célra és pedig 300 koronát a hadiárva, 50 koronát pedig a Vörös-Keresztnek küldött.

TANÜGY

Záróvizsgálatok az olaszii közs. polgári leányiskolában. Június 7-én d. e. 8 kor I. a. osztály. Június 7-én d. u. 3 kor I. b. osztály. Június 8-án d. e. 8 kor II. a. osztály. Június 8-án d. u. 3 kor II. b. osztály. Június 9-én d. e. 8 kor III. a. osztály. Június 9-én d. u. 3 kor III. b. osztály. Június 10-én d. e. 8 kor IV. a. osztály. Június 10-én d. u. 3 kor IV. b. osztály. A magánvizsgálatok június 14—20-ig. A vizsgálatokat az „Orsolya” zárdában tartják, ahol a tanítás is 1914 november óta folyt. Nagyváradi, 1915. június 6. Az igazgatóság.

Legújabb táviratok.

Kabinettanács.

Budapest, június 5. (Saját tudósítónktól.) A fővárosban tegnap délután gróf Tisza István elnöklésével Roszner báró részvételével kabinettanács volt, amelyen a folyó ügyeket intézték el.

Az olaszok mentegőzése.

Luzano, június 5. (Saját tul. táv.) Az olasz admirális kommunikét közöl, mely szerint a magyar és osztrák flotta az Adrián könnyebb helyzetben van az olaszénál.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
DR. PAPP KÁROLY.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyváradi, Szilágyi-Dezső-u 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetmény.

Az 1915. évi II. t. c. alapján, valamint az Ő Felsege uralkodása alatt álló összes országokban Ő cs. és apostoli kir. Felsege által a 18 éves népfölkelésre kötelezetteknek felhívása folytán utasítatnak mindazon népfölkelésre kötelezettek, kik az 1897. évben születtek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási hely székhelyén jelentkezzenek és pedig a városi katonai ügyosztály II. emelet 32. sz. szobában **1915. június 5-től jun. 9-éig bezárólag.**

A jelentkezés alkalmával a népfölkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány igazolásul felmutatandó.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az előjárásnak később közzeéteendő rendelkezéséhez képes a **folyó évi június 18-tól július 12-ig** terjedő időközben és helyen népfölkelési bemutató szemlére fognak behivatni és elővezettetni és ott alkalmaságukhoz képest osztályoztatni.

Az alkalmasok bevonulásuk idejéről hirdetmény útján nyerne értesítést.

A népfölkelésre kötelezettek a bemutató szemlére egy megbízható kísérelvel fognak utazni s úgy oda mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik ezen felhívott korosztályhoz, valamint azon 1878—1890. évi és 1892., 1893. és 1894. évi születésű egyének közé tartoznak, kik a népfölkelési bemutató szemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra akár alkalmatlanoknak találtattak, akár alkalmasságuk folytán bevonultak, de később a népfölkelési tényleges szolgálatból alkalmatlanságuk folytán elszabadságotlaltak és pótszemlén még nem voltak, hasonlóképen iratnak össze és hivatnak be bemutató szemlére, mint az 1897. évi születésű magyar állampolgárok.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényvel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jelennie.

A népfölkelési bemutató szemlén való

megjelenés és egyuttal bizonytalan időre a népfölkelési tényleges szolgálat alól is felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási, műhelyi és szertári szolgálatban, továbbá a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

c) a posta- és távirtda intézetnél, az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaságnál, a magyar királyi Folyam és tengerhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajózási társaságnál, valamint egyes, a hadiforgalomban résztvevő s a cs. és kir. trieszti tengerhajózási vezetéség által külön kijelölt tengerhajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítő, vagy az azokhoz tartozó gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban álló népfölkelésre kötelezettek;

d) a kőszénbánya-munkásosztagokhoz tartozó népfölkelésre kötelezettek;

e) a határrendőrségnél állandóan és hivatásszerűen alkalmazott egyének (a szolgák kivételével).

Az a), b), c), d) és f) betű alatt említett népfölkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan (tartósan) és hivatásszerűen vannak alkalmazva, felettes hatóságuk, igazgatóságuk stb., illetve munkásosztag parancsokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal a községi előjárásuk (körjegyző, városi hatóság) előtt igazolni tartoznak.

Az a), c) és f) betű alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha az említett minőségükben legalább 1915. évi március hó 1-je óta vannak alkalmazva és ez a körülmény fentemlített bizonyítványba szintén igazoltatik.

Nem tartoznak megjelenni a népfölkelési bemutató szemlén a nyilvánvalóan alkalmatlanok.

Azon népfölkelésre kötelezett, aki a népfölkelési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezetettik elő és a katonai behívás iránt utasított engedelmesség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

Kelt 1915. évi május havában.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16077—1915 szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter urnak 124831/20 b. 1915 számú rendelete értelmében közhírré teszem, hogy nevezett miniszter ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. cz. 24. és 27. §-ai alapján a következőket rendelte el:

1. §. A malátagyáraknak és sörgyáraknak a m. kir. ministerium M. E. 1692/1915 számú rendelete értelmében bejelentendő 1915. évi május hó 23 iki maláta készleteiből egy ötöd részt ezennel hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki. Az igénybe vett készleteket akár megtörtént bejelentésük, akár nem, a birtokos 1915. évi május hó 23 tól kezdve el nem idegenítheti és fel nem dolgozhatja és azokkal más módon sem rendelkezhetik.

2. §. A birtokos az igénybevett készleteket a katonai igazgatás részére való tényleges átvételük időpontjáig megőrizni köteles.

Az igénybevett készletek, amennyiben szakértői megállapítás szerint hadicélokra alkalmasak, a katonai igazgatás által: méter-mázsánként 90 korona térítés ellenében átfognak vétetni.

Ez az ár magában foglalja úgy azokat a költségeket, a melyek az árunak elszállítása időpontjáig annak raktározásából és kezeléséből származnak, valamint a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is.

3. §. Az igénybevett, de a szakértői megvizsgálás alkalmával hadicélokra alkalmasnak nem talált készletért a birtokosnak, a bejelentés napjától addig az időpontig, amelyben a készlet szabad rendelkezésére bocsátatik, minden napra jár térítés a mely a megállapított becsérték évi 9% ának az alap vételével számítandó ki,

4. §. Ha a készletet 1915. évi augusztus hó 15-ig végleg át nem veszik, a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik.

Ebben az esetben a birtokosnak erre az időre a 3. §-ban meghatározott térítés jár.

5. §. Aki az igénybevett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig azal a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint a rendőri büntető bíróságnak, a székesfehérvári államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavon országokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915. május hó 27.

Eleméry Ferencz
katonai ügyi tanácsnok.

Ő csász. és Apost. kir. Felsegének

legfelsőbb felhatalmazása folytán.

A közös katonai

jótekonny célokra szánt

31. csász. kir. államsorsjáték.

Ez a sorsjáték 21.146 készpénz-nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A huzás 1915 július 15-én nyilvánosan fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a jótekonnycélu sorsjátékok osztályánál, III. k. Vordere Zollamtsstrasse 5. sz. a., továbbá a loittógyűjtődekben, dohánytösdékben, adó-, pósta-, távirtdahivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától.
(Jótekonnycélu sorsjátékok osztálya).